

Planeringsstrategi för Översiktsplan Täby 2050 – Staden på landet

Beslutat av:

Diariennr. KS 2024/76-20

Sammanfattning

Enligt 3 kap. 23 § plan- och bygglagen ska kommunfullmäktige anta en planeringsstrategi för översiktsplanen senast 24 månader efter ordinarie val. Antas den inte inom denna period förklaras översiktsplanen inaktuell. Syftet med planeringsstrategin är att skapa förutsättningar för en mer kontinuerlig översiktsplanering och att vara mer framåtsyftande än tidigare aktualitetsprövning. Kommunfullmäktige ska i planeringsstrategin ta ställning till ändrade planeringsförutsättningar samt ange en inriktning för kommunens fortsatta arbete med översiktsplaneringen. Kommunfullmäktiges beslut om att anta planeringsstrategin ändrar inte översiktsplanen. Detta är den andra planeringsstrategin för *Översiktsplan Täby 2050 – Staden på landet* för innevarande mandatperiod. Den första planeringsstrategin antogs av kommunfullmäktige den 17 juni 2024, § 111.

Planeringsstrategin hanterar frågor som har koppling till översiktsplanens innehåll och fokus ligger på uppdrag och ansvar som rör den fysiska planeringen inom Täby kommun. Planeringsstrategin redogör för nya förutsättningar sedan översiktsplanen antogs år 2022, såsom förändringar i lagstiftning och nationella eller regionala frågor som berör översiktsplaneringen samt redovisar en bedömning av dess aktualitet. Planeringsstrategin föreslår också en inriktning för kommande planering och andra uppdrag.

Översiktsplanen bedöms återigen vara aktuell som inriktning och vägledning för kommunens planering och utveckling. På grund av förändringar i lagstiftning och beslut om nya riksintressen är översiktsplanen dock inte aktuell avseende hur ansvaret för insamling av förpackningsavfall adresseras och heller inte hur några nya riksintressen redovisas. Arbetet med översiktsplanens mål och implementering av dessa i verksamhetsplaneringen pågår. Översiktsplanen har kompletterats och konkretiserats genom nya styrdokument. Beslut om mark- och vattenanvändning har till största del fattats i enlighet med översiktsplanen.

Mot bakgrund av bland annat ny lagstiftning behövs nya eller uppdaterade styrdokument eller fördjupat arbete inom frågor som rör bland annat VA-försörjning, luftkvalitet och klimatanpassning. Utöver den planläggning och utbyggnad som redan pågår föreslås kommande utveckling ske utifrån denna planeringsstrategi. Planeringsstrategin beskriver vilka av översiktsplanens utvecklingsområden som kommunen ska arbeta med under kommande femårsperiod. Strategins inriktning ska ligga till grund för det kontinuerliga prioriteringsarbetet mellan olika projekt och när i tid de ska genomföras.

Sammanfattning	2
1. Inledning	4
1.1. Om planeringsstrategin för Översiktsplan Täby 2050 – Staden på landet	4
2. Uppföljning sedan år 2022.....	5
2.1. Innehållskrav	5
2.2. Nya eller förändrade planeringsförutsättningar	5
2.3. Nationella och regionala beslut, projekt och processer.....	8
2.4. Fem mål för ett hållbart Täby	9
2.5. Mark- och vattenanvändning	10
2.6. Samlad uppföljning.....	12
3. Inriktning kommande femårsperiod	13
3.1. Fem mål för ett hållbart Täby	13
3.2. Mark- och vattenvändning	16
3.3. Prioritering nu och inriktning på lång sikt	19

1. Inledning

1.1. Om planeringsstrategin för Översiktsplan Täby 2050 – Staden på landet

Enligt 3 kap. 23 § plan- och bygglagen ska kommunfullmäktige anta en planeringsstrategi för översiktsplanen senast 24 månader efter ordinarie val. Antas den inte inom denna period förklaras översiktsplanen inaktuell. Syftet med planeringsstrategin är att skapa förutsättningar för en mer kontinuerlig översiktsplanering och att vara mer framåtsyftande än tidigare aktualitetsprövning. Kommunfullmäktige ska i planeringsstrategin ta ställning till ändrade planeringsförutsättningar samt ange en inriktning för kommunens fortsatta arbete med översiktsplaneringen. Kommunfullmäktiges beslut om att anta planeringsstrategin ändrar inte översiktsplanen.

Detta är den andra planeringsstrategin för *Översiktsplan Täby 2050 – Staden på landet* för innevarande mandatperiod. Den första planeringsstrategin antogs av kommunfullmäktige den 17 juni 2024, § 111. Planeringsstrategin omfattar en bedömning av främst *Översiktsplan Täby 2050 – Staden på landet*, som antogs av kommunfullmäktige 19 april 2022, § 58. Inriktning för markanvändning i *Täby stadskärna 2050 – Fördjupning av översiktsplanen*, som antogs av kommunfullmäktige 4 november 2019, § 114, är inarbetad i den kommunövergripande översiktsplanen.

Länsstyrelsen ska en gång per mandatperiod lämna underlag till kommunens bedömning huruvida planen är aktuell avseende översiktsplanens innehållskrav. Denna planeringsstrategi utgår från samma underlag som den första planeringsstrategin utgick från.

Planeringsstrategin hanterar frågor som har koppling till översiktsplanens innehåll avseende mål och utvecklingsinriktning samt mark- och vattenanvändning. Fokus ligger på uppdrag och ansvar som rör den fysiska planeringen inom Täby kommun. Den består av två delar, en uppföljning och en inriktning. Uppföljningen redogör för nya förutsättningar samt regionala frågor som berör översiktsplaneringen, kommunens arbete med översiktsplanen sedan den antogs samt en bedömning av dess aktualitet. Uppföljningen avser tiden sedan översiktsplanen antogs år 2022 och fram till och med beslut om denna strategi. Inriktningen föreslår kommande planering och andra uppdrag med utgångspunkt i översiktsplanens utvecklingsinriktning och mark- och vattenanvändning. Inriktningen har ett tidsperspektiv för kommande femårsperiod.

2. Uppföljning sedan år 2022

2.1. Innehållskrav

Länsstyrelsen bedömde i sitt underlag inför kommunens beslut om den första versionen av planeringsstrategin, daterat den 30 maj 2022, 4013-19699-2022, att *Täby stadskärna 2050 – fördjupning av översiktsplanen* saknar en tydlig inriktning för hur kommunen i fortsatt planering beaktar behov av utrymme för åtgärder kopplade till behov av stärkt kapacitet på riksintresset Roslagsbanan. Vidare lyfter länsstyrelsen att fördjupningen av översiktsplanen inte innehåller tillräcklig inriktning för hur miljö kvalitetsnormer för vatten ska kunna följas samt att det är av stor vikt att de riktlinjer som presenteras i fördjupningen av översiktsplanen gällande buller följs och att luftkvalitetsunderlag tas fram i samband med fortsatt planering. För *Översiktsplan Täby 2050 – Staden på landet* bedömer länsstyrelsen att det inte är relevant att redovisa aktualiteten av synpunkterna från sitt granskningsyttrande, då översiktsplanen vid utskicket av underlaget nyligen antagits. Länsstyrelsen hade dock inga synpunkter kring frågor om arbetet med och i närheten av Roslagsbanan samt för vatten- och luftkvalitet under granskningsskedet för *Översiktsplan Täby 2050 – Staden på landet*.

2.2. Nya eller förändrade planeringsförutsättningar

2.2.1. Lagstiftning

2.2.1.1. Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster

I juni år 2022 fattade riksdagen beslut om ändringar som innebär att kommuner måste upprätta en så kallad *Vattentjänstplan*, en långsiktig plan för den allmänna VA-anläggningen och hur den anläggningen ska skyddas vid skyfall och som ska antas av kommunfullmäktige.

I december 2024 lämnades ett betänkande om ökad VA-beredskap till regeringen, med förslag på förändringar av vattentjänstlagen. Föreslagna förändringar syftar till en robustare VA-försörjning och inbegriper bland annat krav på en politiskt beslutad beredskapsplan, anpassning av vattentjänstplanens innehåll, långsiktiga investeringsplaner och viss förnyelsetakt för att kunna nyttja statliga medel. Förändringarna ska vid ett eventuellt beslut börja gälla från och med 1 juli år 2026.

2.2.1.2. Lag (2000:1383) om kommunens bostadsförsörjningsansvar

I oktober år 2022 trädde ändringar i kraft som innebär att den analys som ska genomföras i *Riktlinjer för bostadsförsörjning* ska göras med stöd av ett underlag som Boverket förser kommunen med.

I mars år 2025 trädde ytterligare ändringar av lagen i kraft. Bland annat ersätts kommunala riktlinjer för bostadsförsörjning med en *Handlingsplan för bostadsförsörjning*. Syftet är att skapa bättre förutsättningar för att samordna kommunala bostadsförsörjningsåtgärder och planeringen för bostadsbyggande.

2.2.1.3. Plan- och bygglagen (2010:900)

I mars år 2025 infördes en bestämmelse som innebär att den kommunala handlingsplanen för bostadsförsörjningen enligt lagen (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar ska vara vägledande vid kommunens planläggning i fråga om bostadsbyggande och utveckling av bostadsbeståndet. Bestämmelsen är inte ny i sak utan fanns tidigare i lagen om kommunernas bostadsförsörjningsansvar.

I december 2025 förväntas ytterligare ändringar träda i kraft. Förändringarna innebär att det i översiktsplanen ska framgå särskilt värdefulla byggnadsverk, allmänna platser och bebyggelseområden samt kommunens syn på vilka hänsyn som krävs för att tillvarata de särskilda värdena. Utöver detta kommer förslagen innebära ett nytt regelverk för bygglov, med ändringar både gällande vad som omfattas av krav på bygglov och omarbetningar av befintliga bestämmelser.

2.2.1.4. Förordningen (2022:1274) om producentansvar för förpackningar

I januari år 2023 trädde förordningen i kraft, vilket innebär att kommunerna tar över insamling av förpackningsavfall från hushåll samt från torg och parker.

2.2.1.5. Plan- och byggförordning (2011:338)

I februari år 2023 fattade regeringen beslut om en ändring som innebär att alla översiktsplaner som påbörjas efter den 31 december 2026 ska utformas så att uppgifterna i dem kan tillgängliggöras och behandlas digitalt. Redan beslutade planer och planer som påbörjats före 1 januari 2027 omfattas inte av kravet. Boverket har beslutat om föreskrifter som började gälla den 1 november 2024.

2.2.1.6. Miljöbalk (1998:808)

I april år 2024 trädde förändringar i kraft som innebär att regeringen får meddela föreskrifter om skyldighet för en kommun att upprätta en så kallad *Förebyggande luftkvalitetsstrategi* och vad en sådan ska innehålla. Naturvårdsverket ska ta fram

vägledning för arbetet. Länsstyrelsen i Stockholms län bedömer att bland andra Täby kommun omfattas av detta avseende partiklar (PM₁₀) och kvävedioxid (NO₂).

I juli 2025 infördes lättnader i strandskyddet. Ändringarna innebär att generellt strandskydd inte längre ska gälla vid små insjöar och smala sträckor av vattendrag och inte heller vid vatten som anlagts efter den 30 juni 1975. Ändringen innebär också att ett upphävt strandskydd för ett område i en äldre detaljplan inte ska återinträda när en ny detaljplan antas, om området enligt den nya detaljplanen ska fortsätta att ha samma användning som tidigare och kommunen i den nya detaljplanen bedömer att strandskyddet ska fortsätta vara upphävt.

2.2.2. Riksintressen

2.2.2.1. Riksintressen för trafikens anläggningar

Trafikverket har beslutat att Roslagsbanan enbart utgör riksintresse mellan Östra station och Arninge station på Österskärslinjen. Roslagsbanans Kårstalinje är inte längre riksintresse norr om Roslags-Näsby station och heller inte Näsbyparklinjen. I översiktsplanen redovisas hela Roslagsbanans Österskärs-, Kårsta- och Näsbyparklinjer som riksintresse.

2.2.2.2. Riksintresse för naturvården

Naturvårdsverket har beslutat om ny avgränsning för områdena Täby Prästgård – Skogberga samt Ullnasjöns De Geermoräner. Den sydligaste delen av Täby Prästgård - Skogberga, som påverkats genom anläggning av Norrortsleden, har utgått ur riksintresset och områdesgränsen har justerats för att motsvara gränsen för naturreservatet Täby prästgård. Den nya gränsen skiljer sig något från hur den redovisas i översiktsplanen. Förändringar i avgränsning av Ullnasjöns De Geermoräner påverkar inte översiktsplanens redovisning inom Täby kommun.

2.2.2.3. Riksintresse för totalförsvaret

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har beslutat att mark- och vattenområdena för samtliga ledningar och stationer i Svenska kraftnäts transmissionsnät för el utgör riksintresse, på grund av att de behövs för totalförsvarets anläggningar. I riksintresset ingår även ledningarna i distributionsnätet för el mellan fastlandet och Gotland med tillhörande stationer. Svenska kraftnäts ledningar finns i Täby kommuns västra delar och inte inom något område som anges för utveckling i översiktsplanen.

2.3. Nationella och regionala beslut, projekt och processer

2.3.1. Nationell infrastrukturplanering

Trafikverket har tillsammans med berörda kommuner genomfört en åtgärdsvalsstudie för förbättrad framkomlighet i stråket Häggvik – Rosenkälla på Norrortsleden. En fördjupad utredning av åtgärdsförslagen har tagits fram. Åtgärder på kort sikt är trimningar i trafikplats Täby kyrkby som ska öka kapaciteten på Norrortsledens östgående avfartsramp och ombyggnad av trafikplats Mossen i syfte att öka framkomligheten för västgående trafik. På längre sikt föreslås ytterligare ett tunnelrör i Löttingetunneln. En åtgärdsvalsstudie för E18 i stråket Arninge – Stocksundsbron pågår och beräknas vara klar under år 2025. Studien hanterar tillgänglighets-, kapacitets- och miljöbrister.

Den statliga infrastrukturplaneringen för perioden 2026–2037 pågår. Förslag till ny nationell plan för transportinfrastruktur samt länsplan remitteras av Trafikverket respektive Region Stockholm hösten 2025. Planerna ska fastställas under år 2026.

2.3.2. Regional kollektivtrafikplanering

Region Stockholm har tillsammans med Trafikverket och berörda kommuner genomfört en åtgärdsvalsstudie för expressbusslinje H mellan Arninge och Vallentuna. En avsiktsförklaring med tillhörande genomförandeplan har tagits fram. Projektet Roslagsbanans förlängning till Stockholms city och Odenplan fortlöper. För befintlig järnvägsanläggning på Roslagsbanan finns också en studie, *Åtgärdsval Roslagsbanan för ökad kapacitet och robusthet*, upprättad år 2024. Åtgärder enligt denna är i nuläget varken beslutade eller finansierade.

Region Stockholms trafikförvaltning har påbörjat utredningen *Framtidens tunnelbane- och spårutbyggnad*. Den syftar till att utifrån *Kollektivtrafikplan 2050* konkretisera vilka som kan vara framtidens spårutbyggnader. Bland annat utreds en förlängning av tvärbanan från Helenelund till centrala Täby. Under år 2025 och 2026 ska behovet av en sådan spårutbyggnad studeras vidare avseende bland annat sträckning, kostnad och nyttor i en så kallad idéstudie.

2.3.3. Regionala strategier, program och planer – uppdateras

Regionala strategier, program och planer har i många fall betydelse för kommunens arbete och översiktsplanering i och med att de vägleder och samordnar mellankommunala och regionala frågor. Region Stockholm har beslutat om *Kollektivtrafikplan 2050* och *Regionalt trafikförsörjningsprogram*. Arbetet med en ny *Regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen, RUF 2060*, pågår och planen ska antas under 2026. Dessutom arbetar Region Stockholm med att ta fram

handlingsplaner för regionens regionala stadskärnor, där en av dessa tas fram för Täby centrum-Arninge. Planerna planeras att remitteras under vintern 2025/2026. Täby kommun deltar i arbetet.

Länsstyrelsen i Stockholms län har beslutat om *Riskhanteringsplan för Stockholms län 2022–2027*, *Åtgärdsprogram för kvävedioxid och partiklar i Stockholms län*, *Regional handlingsplan för klimatanpassning 2024–2028* samt *Klimat- och energistrategi för Stockholms län 2025–2030 med utblick mot 2045*. Länsstyrelsen, tillsammans med Storsthlm och Region Stockholm, har dessutom beslutat om *Regional vattenförsörjningsplan för Stockholms län* samt *Strategi för hantering av massor i Stockholms län*. Den senare även tillsammans med Trafikverket och Stockholms stad.

2.4. Fem mål för ett hållbart Täby

2.4.1. Implementering av målen i verksamhetsplanen

Översiktsplanen är kommunens hållbarhetsprogram, med fem övergripande mål för ett hållbart Täby. Stadsbyggnadsnämnden har i verksamhetsplanen för år 2025 två nämndmål med tillhörande indikatorer som knyter an till översiktsplanens mål, *Attraktivt och tryggt* respektive *Framkomligt och sammanlänkat*. Kommunstyrelsen har ett nämndmål som kopplar an till översiktsplanens mål *Robust och klimatsmart*. Nämndmålen har i sin tur brutits ner till verksamhetsmål med tillhörande indikatorer och aktiviteter på verksamhetsnivå.

2.4.2. Nya eller uppdaterade kommunala styrdokument

Översiktsplanen hänvisar till ett flertal befintliga styrdokument och beskriver behov av ett antal nya. Flera av dessa har beslutats sedan översiktsplanen antogs. Några styrdokument är dessutom kravställda enligt lagstiftning. Styrdokument i Täby kommun ses över varje mandatperiod och revideras vid behov. Några uppdateras årligen. Styrdokumentet kompletterar översiktsplanen, konkretiserar dess utvecklingsinriktningar och vägleder efterföljande arbete för att bidra till de övergripande målen. Styrdokument med geografisk inriktning kompletterar även översiktsplanens vägledning för mark- och vattenanvändning.

Nedan redovisas nya eller uppdaterade styrdokument som är relevanta för översiktsplanen och de övergripande målen.

2.4.2.1. Attraktivt och tryggt

- *Riktlinjer för bostadsförsörjning* (KF 2022)
- *Byggstrategi* (KF 2023)

- *Hantering av buller från vägtrafik i Täby – riktlinje för bidrag till bullerskyddsåtgärder (SBN 2024)*
- *Kulturmiljöer i Täby – riktlinjer (KF 2024)*
- *Lokalförsörjningsplan (KF 2022, KF 2023 och KF 2024)*

2.4.2.2. Framkomligt och sammanlänkat

- *Riktlinje för cykeltrafik (SBN 2024)*

2.4.2.3. Artrikt och hälsosamt

- *Halva Täby grönt – grönpplan för Täby kommun (SBN 2022)*

2.4.2.4. Innovativt och näringslivsvänligt

- *Näringslivsstrategi Täby kommun 2023–2026 (KF 2023)*

2.4.2.5. Robust och klimatsmart

- *Energiplan för Täby kommun (KF 2023)*
- *Täby kommuns risk- och sårbarhetsanalys 2023 samt Riktlinjer för Täby kommuns arbete med krisberedskap (KS 2023)*
- *Klimatstrategi (KF 2023)*
- *Vattentjänstplan (KF 2024)*
- *Policy för nödvatten Täby kommun (KF 2025)*

2.5. Mark- och vattenanvändning

2.5.1. Utveckling av bebyggelse, naturreservat och dagvattendammar

Sju detaljplaner som möjliggör bebyggelseutveckling har sedan år 2022 antagits i enlighet med översiktsplanen, i Täby park, Åkerby verksamhetsområde, Löttingelund, Näsbypark, Hägernäs, Arninge-Ullna och östra delarna av Roslags-Näsby. Dessutom har renovering av detaljplanen för Norra Ella gård antagits. Under 2025 förväntas ytterligare en detaljplan antas, i Skarpäng.

Den genomsnittliga utbyggnadstakten för bostäder har under de senaste åren varit något högre än översiktsplanens inriktning om i genomsnitt 600–650 nya bostäder per år till år 2050. En avmattning på bostadsmarknaden på grund av bland annat höjda boräntor och ökade byggkostnader har emellertid resulterat i att antalet påbörjade bostäder har minskat och att byggstarter förskjuts framåt i tid. Långsiktigt eftersträvas

en utbyggnadstakt på en relativt jämn nivå och det långsiktiga målet bedöms kunna nås.

Planläggning pågår i enlighet med översiktsplanens inriktning för ett flertal områden, bland annat för Södra Midgårds och Bergtorps verksamhetsområde, i Gripsvall samt inom Täby park.

Ett antal beslut om planuppdrag har fattats i enlighet med översiktsplanen, bland annat för Ullna parks rekreationsområde i Arninge-Ullna, för nya gymnasie- och idrottsfunktioner samt bostäder i flerbostadshus i centrala Täby och för småhusbebyggelse i Erikslund. Dessutom har planbesked givits för småhusbebyggelse i ett område söder om Jarlabankes väg i östra delarna av Täby kyrkby. Planbesked har även givits för två områden som inte tydligt anges för utveckling i översiktsplanen. Veteran- och anhörigcenter i Arninge-Ullna, som anges för ändamålet i *Strukturplan för Arninge-Ullna*, samt småhusbebyggelse i västra delarna av Täby kyrkby har ändå bedömts kunna prövas med utökat förfarande.

Skålhamra kvighage har inrättats som naturreservat. Ett förslag om att bilda naturreservat i Stolpaskogen har varit på samråd under hösten 2025. Tre nya dagvattendammar har färdigställts sedan 2022, på Hästängen i Gribbylund, intill Täby prästgårds naturreservat i Täby kyrkby samt vid Hägernäsviken. Ytterligare en damm är under utbyggnad vid Arninge trafikplats.

2.5.2. Översiktliga studier och planer

Strukturplan för Arninge-Ullna har godkänts (KF 2024). Strukturplanen tydliggör kommunens intentioner med området mer detaljerat än vad översiktsplanen beskriver.

2.5.3. Övergripande infrastrukturfrågor

Projektet Roslagsbanan till city har fortsatt i enlighet med Sverigeförhandlingens ramavtal 6. Beslut har fattats avseende överenskommelse om tidigareläggning samt flera tilläggsavtal.

Arbetet för förbättrad framkomlighet i det kommunala vägnätet har fortsatt. Vid behov genomförs trafikanalyser i tidiga planeringsskeden och i detaljplaner.

Åtgärdsvalsstudier har genomförts för Täbyvägen, Vikingavägen och Stora Markandsvägen. Till följd av dessa pågår arbete med att förbättra framkomligheten och öka trafiksäkerheten på Täbyvägen och Vikingavägen. Arbete med framkomlighetsåtgärder på Stora Markandsvägen planeras att påbörjas 2026.

Kapacitetsförstärkning av spillvattenledningsnätet är påbörjat. Arbetet syftar till att utöka kapaciteten i ledningsnätet genom olika åtgärder som omledning av spillvatten

till nya anslutningspunkter på Käppalatunneln, eller bortkoppling av så kallat tillskottsvatten. Käppala genomför åtgärder i sin anläggning inom Täby kommun för att öka kapaciteten så att anläggningen klarar av utbyggnadsplaner i Täby och Vallentuna kommuner.

Vattenfall genomför förstärkning av det regionala elledningsnätet mellan Hagby och Arninge. Arbetet inom Täby kommun genom förläggning av markledningar längs med Bergtorpsvägen är slutfört.

2.6. Samlad uppföljning

2.6.1. Innehållskrav

Länsstyrelsen bedömer att *Täby stadskärna 2050 – fördjupning av översiktsplanen* saknar tydlig inriktning för hur åtgärder för stärkt kapacitet på Roslagsbanan ska beaktas samt inriktning för arbetet med vatten- och luftkvalitet. *Översiktsplan Täby 2050 – Staden på landet* innehåller vägledning för dessa frågor. *Översiktsplan Täby 2050 – Staden på landet* och *Täby stadskärna 2050 – fördjupning av översiktsplanen* kompletterar varandra och kommunen bedömer därmed att de tillsammans uppfyller innehållskravet och är aktuella som inriktning för fortsatt arbete.

2.6.2. Nya eller förändrade planeringsförutsättningar

Förändringar i lagstiftningen bedöms inte påverka översiktsplanens aktualitet. Däremot ställer de nya krav i samband med kommunfullmäktiges kommande beslut om *Handlingsplan för bostadsförsörjning* samt krav på att upprätta och hålla kommunens *Vattentjänstplan* aktuell. Ytterligare förändringar i vattentjänstlagen kan komma att ställa krav på beredskapsplan för VA-verksamheten. Förändring i lagstiftning kan också innebära kommande krav på kommunen att upprätta en så kallad *Förebyggande luftkvalitetsstrategi*. Förändringen i plan- och byggförordningen om digitala översiktsplaner samt förväntad förändring i plan- och bygglagen påverkar arbetet med en kommande översiktsplan. På grund av förändring i lagstiftning är översiktsplanen inte aktuell avseende hur ansvaret för insamling av förpackningsavfall adresseras. Förändringar av riksintressen bidrar till att översiktsplanens kartredovisning för riksintressen inte är aktuell, men bedöms inte påverka översiktsplanens förhållningssätt till riksintressena för trafikens anläggningar och naturvården. Översiktsplanen har inget förhållningssätt till det nya riksintresset för totalförsvaret, transmissionsnätet.

2.6.3. Nationella och regionala beslut, projekt och processer

Nationella och regionala beslut, projekt och processer bedöms inte påverka översiktsplanens aktualitet. Översiktsplanens inriktning är fortsatt aktuell som underlag i kommunens medverkan i nationella och regionala planerings- och samverkansprocesser.

2.6.4. Fem mål för ett hållbart Täby

Arbetet med översiktsplanens mål och implementering i verksamhetsplaneringen har påbörjats. Flera nya eller uppdaterade styrdokument som översiktsplanen hänvisar till har beslutats.

2.6.5. Mark- och vattenanvändning

Beslut om mark- och vattenanvändning avseende detaljplaner, planbesked, planuppdrag och naturreservat har till största del fattats i enlighet med översiktsplanen. *Strukturplan för Arninge-Ullna* har godkänts och beslut om planbesked och planuppdrag inom Arninge-Ullna har fattats enligt strukturplanens inriktning. Nya dagvattenanläggningar har utvecklats vid översiktsplanens angivna ytor för användningen.

3. Inriktning kommande femårsperiod

3.1. Fem mål för ett hållbart Täby

3.1.1. Implementering av målen i verksamhetsplanen

I förslag till verksamhetsplan 2026 har flera av nämnderna ett eller flera nämndmål sorterade under kommunfullmäktiges inriktningsmål, som kopplar till översiktsplanens mål Attraktivt och tryggt, Framkomligt och sammanlänkat samt Robust och klimatsmart. Ambitionen är att denna koppling ska fortsätta att utvecklas även framöver. Genom att följa upp inriktningsmål och nämndmål kan då även en uppföljning av översiktsplanens mål ske.

3.1.2. Nya eller uppdaterade kommunala styrdokument

Behov av nya styrdokument uppstår på grund av krav i lagstiftning eller på kommunens eget initiativ och rutiner. Styrdokument beslutas politiskt och ska vägleda efterföljande arbete i riktning mot uppsatta mål. Nya styrdokument bör inte innehålla andra mål än de som ingår i en målkedja med utgångspunkt i kommunfullmäktiges inriktningsmål. Genom att också koppla nya styrdokument till relevant mål i översiktsplanen kan

översiktsplanens utvecklingsinriktning i berörd fråga fördjupas och kompletteras. Nya styrdokument ska arbetas fram enligt nuvarande rutin och uppdrag ska ges i enlighet med ordinarie rutiner och i samband med verksamhetsplanering. I de fall det är relevant att koppla styrdokumentet till översiktsplanen, behöver det tydliggöras i samband med att uppdrag ges samt när arbetet genomförs och följs upp.

Nedan redovisas styrdokument som behöver upprättas eller uppdateras kommande femårsperiod mot bakgrund av krav i lagstiftning eller enligt kommunens rutin och som är relevanta för översiktsplanen och de övergripande målen.

3.1.2.1. Attraktivt och tryggt

- *Handlingsplan för bostadsförsörjning.* Krav enligt Lag (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar. Ska beslutas av kommunfullmäktige varje mandatperiod.
- *Lokalförsörjningsplan.* Beslutas årligen av kommunfullmäktige.

3.1.2.2. Framkomligt och sammanlänkat

- *Riktlinje för parkering.* En översyn av nuvarande *Parkeringsstrategi* (KF 2014) har genomförts och behov av en ny riktlinje har identifierats. Beslut om riktlinjen innebär att *Parkeringsstrategi* slutar gälla.

3.1.2.3. Artrikt och hälsosamt

Inget behov av nytt styrdokument är identifierat i nuläget.

3.1.2.4. Innovativt och näringslivsvänligt

- *Näringslivsstrategi Täby kommun.* Ska beslutas av kommunfullmäktige varje mandatperiod.

3.1.2.5. Robust och klimatsmart

- *Risk- och sårbarhetsanalys.* Ska beslutas av kommunfullmäktige varje mandatperiod.
- *Vattentjänstplan.* Krav enligt Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster. Nuvarande Vattentjänstplan ska revideras kommande mandatperiod. Beslut ska fattas av kommunfullmäktige. Förslaget till förändringar av vattentjänstlagen innebär dessutom krav på att kommunfullmäktige beslutar om en beredskapsplan.

3.1.3. Behov av fördjupat arbete

För att ytterligare konkretisera översiktsplanens utvecklingsinriktning och bidra till de olika målen finns behov av att fördjupa arbetet inom ett antal frågor. I första hand är

syftet att systematisera arbetet och att upprätta aktuella planeringsunderlag. Arbetet kan resultera i att det uppstår behov av att upprätta styrdokument, men det behöver analyseras vidare.

Nedan redovisas de behov som identifierats utifrån översiktsplanens hänvisning till kommande arbete eller utifrån regionala planer och som är relevanta för översiktsplanen och de övergripande målen.

3.1.3.1. Attraktivt och tryggt

- *Luftkvalitet.* Behovet av en handlingsplan för god luftkvalitet lyfts i översiktsplanen och i *Åtgärdsprogram för kvävedioxid och partiklar i Stockholms län* (Länsstyrelsen för Stockholms län) på grund av halterna av partiklar (PM₁₀) och kvävedioxid (NO₂) i kommunen. Enligt miljöbalken får regeringen sedan april år 2024 meddela föreskrifter om skyldighet för en kommun att upprätta en så kallad *Förebyggande luftkvalitetsstrategi*. Det finns behov av att arbeta med frågan mot bakgrund av ovan.

3.1.3.2. Framkomligt och sammanlänkat

- *Trafik och infrastruktur.* Täby kommuns *Framkomlighetsstrategi* (KS 2021) är det övergripande styrdokumentet för trafikfrågor. Den kompletteras idag av ett antal politiskt beslutade planer, såsom *Riktlinje för cykeltrafik* (SBN 2024), *Parkeringsstrategi* (SBN 2014) och kommande *Riktlinje för parkering*. Åtgärder i *Kollektivtrafikplan* (SBN 2019) är genomförda. Behov av ytterligare styrdokument behöver utredas. Arbetet bör kopplas till Täby kommuns *Klimatstrategi*.

3.1.3.3. Artrikt och hälsosamt

- *Jordbruksmark.* Det finns behov av att öka kunskapen om, samt kartlägga och värdera, jordbruksmarken i Täby kommun. Värderingen bör ha ett beredskapsperspektiv och hantera markens värden för bland annat livsmedelsproduktion, naturvårdsvärden, biologisk mångfald, ekosystemtjänster, kretslopp och kulturmiljövärden. Arbetet kan även bidra som underlag i samband med planläggning och bygglovgivning. Arbetet bör kopplas till *Halva Täby grönt – Grönplan för Täby kommun*, *Klimatstrategi* och *Kulturmiljöer i Täby – riktlinjer*.

3.1.3.4. Innovativt och näringslivsvänligt

Inget behov av fördjupat arbete är identifierat i nuläget.

3.1.3.5. Robust och klimatsmart

- *Klimatanpassningsåtgärder.* Arbeta pågår med att identifiera klimatrelaterade risker, konsekvenser för kommunen av dessa samt förslag på åtgärder för att

hantera riskerna. Fokus ligger på värmebölja samt översvämning till följd av skyfall och höjda havsnivåer. Arbetet kopplas till *Halva Täby grönt – Grönplan för Täby kommun*, *Klimatstrategi* och *Vattentjänstplan*. Arbetet ska resultera i en åtgärdslista som ska ligga till grund för planering, prioritering och finansiering av klimatanpassningsåtgärder. Arbetet kan även utgöra underlag inför den kommunövergripande *Risk- och sårbarhetsanalysen* för kommande mandatperiod.

- *Vattenkvalitet*. Nuvarande *Handlingsplan för god ytvattenstatus* (SBN 2019) har i vissa delar genomförts och är i vissa delar inaktuell. En översyn av denna pågår och kommer lyfta behov av åtgärder för både god yt- och grundvattenkvalitet. Arbetet kopplas till *Klimatstrategi* och *Vattentjänstplan* samt samordnas med arbetet med klimatanpassningsåtgärder.

3.2. Mark- och vattenvändning

3.2.1. Utveckling av bebyggelse, naturreservat och dagvattendammar

Fyra inriktningar ska vägleda arbetet med bebyggelseutveckling under kommande femårsperiod och ska ligga till grund för det kontinuerliga prioriteringsarbetet mellan olika projekt och när i tid de ska genomföras. Planeringsstrategin beskriver för de olika inriktningarna vilka av översiktsplanens utvecklingsområden som kommunen ska arbeta med under kommande femårsperiod. Den tydliggör därmed också vilka områden som kommunen inte ska arbeta med under den aktuella perioden och där planläggning i stället ska senareläggas eller kan komma att utgå helt.

1. Koncentrera stadsutveckling till delar av centrala Täby.

För att skapa förutsättningar för mer service, kultur, arbetstillfällen och bostäder i kollektivtrafiknära lägen, som vidareutvecklar den regionala stadskärnans tyngdpunkt Täby centrum, ska stadsbebyggelse och bostadsproduktion i främst flerbostadshus men med inslag av småhus och stadsradhus koncentreras till centrala Täby.

Utvecklingsområden för stadsbebyggelse med flerbostadshus i översiktsplanen finns i flera områden i centrala Täby. De områden som ska genomföras under kommande femårsperiod avser emellertid enbart ett centralt stråk från Täby park till Roslags-Näsby, längs med Attundavägen samt längs med delar av Stockholmsvägen.

2. Värna om karaktären i befintliga bostadsområden och kommundelscentrum.

För att värna om befintlig karaktär i Täbys övriga bostads- och centrumområden, och för att bibehålla en jämn utbyggnadstakt som ger förutsättningar för att klara

utbyggnad av samhällsverksamheter och infrastruktur, ska utveckling genom bostadsproduktion i flerbostadshus i dessa områden senareläggas eller inte genomföras alls.

Utvecklingsområden för stadsbebyggelse med flerbostadshus i översiktsplanen som bör senareläggas eller inte genomföras alls finns i delar av centrala Täby utanför det centrala stråket samt i centrumområdena i Täby kyrkby, Skarpäng, Gribbylund, Hägernäs, Näsbypark och Vallatorp.

3. *Utveckla nya och befintliga småhusområden.*

För att skapa förutsättningar för en blandning av boendeformer i kommunen även fortsättningsvis, och för att möta efterfrågan på nyproducerade radhus och villor, ska nya småhusområden utvecklas vid de platser som anges i översiktsplanen och i strukturplanen för Arninge-Ullna. Befintliga småhusområden ska behålla sin villakarakteristik och inte genomgå komplettering med flerbostadshus.

Utvecklingsområden för småhusområden i översiktsplanen finns i östra delarna av Täby kyrkby och i Gripsvall. Strukturplanen för Arninge-Ullna anger att Ullna strands kanalkvarter och Ullna park kan prövas för bostadsutveckling i form av småhus. Inom befintliga småhusområden möjliggör översiktsplanen för ytterligare utveckling genom komplettering med villor, radhus och kedjehus.

4. *Utveckla nya och befintliga verksamhetsområden.*

För att värna om näringslivet i Täby och möjliggöra för företag att stanna kvar och växa i kommunen, och för att erbjuda fler arbetstillfällen inom kommunen, ska nya områden för verksamheter utvecklas. Befintliga verksamhetsområden utanför det centrala stråket ska bevaras och utvecklas för sitt ändamål och inte genomgå någon komplettering med bostäder.

Utvecklingsområden för verksamheter i översiktsplanen finns i Arninge-Ullna och centralt i Täby längs med E18, i södra delarna av Täby kyrkby invid Norrortsleden samt i Näsbypark. Ett centralt område i Arninge-Ullna ska prövas för utveckling av verksamheter i stället för bostäder och Åkerby verksamhetsområde i centrala Täby ska bevaras för sitt ändamål.

Utöver bebyggelseutveckling ska Stolpaskogen inrättas som naturreservat för att säkerställa natur-, rekreations- och friluftsvärden. Två nya dagvattendammar i Näsbypark kommer att färdigställas, vid Näsa äng och på Flaggängen. Ytterligare ett flertal nya dagvattendammar kan behöva anläggas vid några av de platser som anges i översiktsplanen och där behovet utreds vidare i kommande arbete för god ytvattenstatus.

3.2.2. Översiktliga studier och planer

För området söder om Södra Midgårds verksamhetsområde, vid Såsta-Karby, finns behov att utreda förutsättningar och väg framåt för utveckling av bytespunkt och ny station på Roslagsbanan samt för ytterligare verksamhetsetableringar. Det regionala intresset, förekomsten av flera riksintressen och behov av samverkan och investeringsbehov förutsätter att ett lämpligt planinstrument identifieras tidigt. Det möjliggör för en bra process och dialog tillsammans med berörda intressenter såsom Länsstyrelsen i Stockholms län, Trafikverket, Region Stockholm och grannkommuner.

För Arninge-Ullna finns en strukturplan som vägleder utvecklingen i området. Strukturplanen är inte en juridiskt bindande plan och regleras heller inte i plan- och bygglagen. Med inriktningen om att utveckla nya och befintliga verksamhetsområden finns anledning att se över vissa delar i strukturplanen. Det rör till exempel markanvändning i Arninge centrum's jaktvillakvarter och handelskvarter, som i strukturplanen anges för utveckling av stadsbebyggelse, men där inriktningen nu är att pröva området för verksamheter. Inriktningen om att stadsutveckling och mer omfattande bostadsproduktion i stället ska koncentreras till centrala Täby motiverar detta ytterligare.

För kommundelscentrumen i Gribbylund och Täby kyrkby samt för Åkerby verksamhetsområde ska övergripande planering i tidiga skeden inte genomföras under kommande femårsperiod. Det kan däremot finnas behov av att i dialog med berörda fastighetsägare utreda och genomföra andra insatser än bebyggelseutveckling i kommundelscentrumen, med syfte att öka trivsel, trygghet och service. För övriga kommundelscentrum ska inga nya uppdrag om övergripande planering ges under femårsperioden.

3.2.3. Övergripande infrastrukturfrågor

Projektet Roslagsbanan till city fortsätter i enlighet med Sverigeförhandlingens ramavtal 6. Täby kommun ska fortsätta att verka för att åtgärder för ökad kapacitet och framkomlighet på Norrortsleden samt E18 lyfts in i den nationella infrastrukturplaneringen. Åtgärder på de kommunala vägarna Täbyvägen, Vikingavägen och Stora marknadsvägen ska planeras in i samband med budget och verksamhetsplanering. Påverkan på framkomlighet ska fortsätta att utredas tidigt i samband med planering för bebyggelseutveckling och trafikanalyser ska genomföras där det finns behov. Det kan också finnas behov av såväl kommunövergripande som områdesvisa helhetsgrepp kring framkomlighetsproblematik och långsiktiga behov av kapacitetshöjande åtgärder i vägnätet.

Kapacitetsförstärkning av spillvattenledningsnätet kommer att fortsätta. Vattenfalls kommande förstärkningsarbete i det regionala elnätet mellan Hagby och Arninge fortsätter i Täby kommun med nya luftledningar mellan Ensta och Hagby under 2026 samt en ny markkabel vid Ullnabacken.

För att klara en ökad efterfrågan på fjärrvärme bygger Täby Miljövärme AB samman de två separata fjärrvärmenäten som finns i kommunen. Befintliga panncentraler i centrala Täby kommer dock fortsatt att behövas på lång sikt som komplement till den försörjning som Täby Miljövärme AB tillhandahåller och för att möta ett ökat behov till följd av utbyggnaden i centrala Täby. Det är därför inte aktuellt att utveckla dessa fastigheter med ny bebyggelse såsom översiktsplanen anger.

3.3. Prioritering nu och inriktning på lång sikt

Ovan redovisad inriktning för kommande femårsperiod är en nulägesbedömning. Det kommer att uppstå nya förutsättningar och behov som inte hanteras i denna planeringsstrategi. Det kan bidra till att utveckling av bebyggelse och anläggningar i vissa områden och på vissa fastigheter inte kommer att genomföras i enlighet med översiktsplanens inriktning för mark- och vattenanvändning. Prioritering av projekt och uppdrag behöver kontinuerligt omprövas för att bidra till en jämn utbyggnadstakt och flexibilitet. Behov av att utveckla andra områden än vad som idag är inriktningen, såväl som att bevara och skydda till exempel ytterligare natur, kan också uppstå framöver.

Nästa planeringsstrategi ska antas av kommunfullmäktige senast 24 månader efter valet år 2026. Om strategins inriktning för kommande femårsperiod då skiljer sig väsentligt från såväl *Översiktsplan Täby 2050 – Staden på landet* som *Täby stadskärna 2050 – Fördjupning av översiktsplanen*, finns anledning att då ta ställning till om översiktsplanen behöver omarbetas och arbete med en ny översiktsplan bör påbörjas. Det bör då också göras en bedömning av om fördjupningen av översiktsplanen är så pass inaktuell så att den inte längre ska vägleda efterföljande planering. Ett formellt upphävande av fördjupningen av översiktsplanen sker i samband med att en ny översiktsplan antas och får laga kraft.